

BESPREKINGEN.

Dr. med. SOPHOKLES GHINOPOULO, *Pädiatrie in Hellas und Rom*. Jenaer medizin-historische Beiträge, Heft 13. Jena GUSTAV FISCHER, 1930, bldz. 132. Prijs 4.50 Mrk.

BIEDERT heeft het wel erg mis gehad, toen hij op grond zijner geschiedkundige studiën beweerde, dat de oudheid geen minnen kende. Het boekje van GHINOPOULO staat er vol van! De columna lactaria op het Forum olitorium te Rome was een minnen-bureau; de dea rumina beschermde het zoogen. Met buitengewone vlijt en belezenheid heeft onze nieuw-Grieksche collega uit de geschriften der Ouden alles gepuurd, wat betrekking heeft op kinderverzorging en kinderziekten. Hun denkbeelden over kinderverzorging waren meerendeels juist en eenvoudig. Ondanks een volslagen gebrek aan anatomische kennis, waren vele hunner uitstekende waarnemers. ARETAIOS uit Kapadozie gaf uitnemende beschrijvingen van tuberculose en diphtherie.

Onder de leeken leeft heden ten dage nog de meening van HIPPOCRATES, dat een 7 maands kind betere levenskansen heeft dan een kind, dat na 8 intra-uterine levensmaanden wordt geboren.

Bij heeschheid, coryza, catarrhen werd de raad gegeven de kinderen „uit te drogen”. Ongeveer 15 jaar geleden adviseerde CZERNY bij kinkhoest een dieet van sicca!

SORANOS zeide, dat een Grieksche min de beste was, omdat het kind dan dadelijk aan de schoonste taalklanken zoude wennen. Ach! hadden wij, nuchtere practici der twintigste eeuw, toch nu en dan ook eens zulk een elegante indicatie voor ons handelen.

Dezelfde schrijver meent, dat de Grieksche vrouwen veel liever en zachter zijn voor hunne kinderen dan de Romeinsche. De laatsten letten niet zoo goed op; hare kinderen gaan te vroeg zitten en staan en krijgen daardoor verkrommingen. Ofschoon GHINOPOULO zegt, dat bij de oude schrijvers vrijwel geen sprake is van Engelsche ziekte, zou referente geneigd zijn uit deze mededeeling van SORANOS de hypothese op te stellen, dat er wel rachitis was en dan in Latium veelvuldiger dan in Hellas.

CORNELIA DE LANGE.

J. VIÉ, *Les Aliénés et les Correctionnaires à Saint-Lazare au XVIIe et au XVIIIe siècles*. Paris, Librairie FELIX ALCAN, 1930.

Dit werkje heeft vele trekken gemeen met SCHOUTE's Geschiedenis van een ziekenhuis, alleen is er dit verschil, dat VIÉ aan zijn beschrijving heeft toegevoegd een honderdtal ziektegeschiedenissen van de personen, die in den loop der tijden Saint-Lazare bevolkten en bovendien, dat deze inrichting een bijzonder soort van ziekenhuisvesting verleende n.l. aan krankzinnigen, moeilijke kinderen, gevangenen (correctionnaires) en zoogenaamde „pensionnaires libres”. In de middeleeuwen diende Saint-Lazare als leprozeninrichting, maar in het renaissance-tijdperk heerschte deze ziekte

veel minder, zoodat VINCENT DE PAUL (1576—1660) bij zijn komst er geen lepralijders meer aantrof. In 1667 werd een gedeelte tot verbeterhuis ingericht. Haar grooten naam kreeg deze inrichting, toen VINCENT DE PAUL er zijn intrek nam en begaan met het lot der krankzinnigen, zich dezen aantrok en verpleegde. In zekeren zin is hij dan ook te beschouwen als de onmiddellijke voorganger van PINEL. Vooral de spagirische geneeskunst, met welke hij kennis maakte, toen hij als slaaf een alchemist in Tunis diende, had zijn belangstelling en de bibliotheek van Saint-Lazare droeg hiervan de sporen. Toen hij er zich vestigde, stond hij reeds bekend als iemand, die bijzonder in geestesziekten belangstelde, zoodat het geen verwondering kan baren, dat zijn nieuwe woonplaats weldra bevolkt werd door psychopathen, en tuchteloozen, die hem toegezonden werden door ouders en voogden. Van den beginne af waren het patiënten uit de meergegoede klassen, rijkelui's zoontjes, die den ouders zorgen baarden, geestelijken, die zich aan de kerkelijke tucht onttrokken hadden, maar ook menschen die eigenlijk in den kerker thuis hoorden, doch door hun afkomst hieraan ontkwamen, om in Saint-Lazare door strenge tucht verbeterd te worden. Het boekje bevat opstellen over de geschiedenis van Saint-Lazare, beschouwingen over VINCENT DE PAUL als psychiater, organisatie- en gestichtleven, de publieke meening over Saint-Lazare, voorwaarden en doel van de opneming, de formaliteiten bij de opneming, de contrôle van de justitie en het landsbestuur, terwijl het eindigt met een interessante casuïstiek van de psychopathen van Saint-Lazare. Voor de geschiedenis van het krankzinnigen- en tuchtwezen is het een onmisbare bijdrage.

F. M. G. DE FEYFER.

Dr. med. et phil. FRANZ HÜBOTTER, *Biographisches Lexikon der hervorragenden Aerzte aller Zeiten und Völker*. Zweite Auflage, herausgegeben und bearbeitet von Dr. HÜBOTTER. Erster Band. Aaskow-Chavasse, mit 64 Bildnissen. URBAN und SCHWARZENBERG. Berlin-Wien, 1929. Prijs M. 66—.

In 1884 verscheen bij URBAN en SCHWARZENBERG het eerste deel van het *Biographisches Lexikon der hervorragenden Aerzte aller Zeiten und Völker*. De leiding berustte bij AUGUST HIRSCH, die zich vooral bekend gemaakt heeft door zijn *Handbuch der historisch-geographischen Pathologie* (Erlangen, 1860) en zijn *Geschichte der Ophthalmologie* in het in 1877 te Leipzig verschenen *Handbuch der gesammten Augenheilkunde*. HIRSCH heeft het eerste deel bewerkt met A. WERNICH, de 5 volgende deelen met E. GURLT, die de medicohistorici ten zeerste aan zich heeft verplicht door zijn uitvoerige geschiedenis der chirurgie. Daar twee mannen, als HIRSCH en GURLT samenwerkten, kon iets goeds verwacht worden en dit lexicon werd dan ook een standaardwerk, dat in geen enkele bibliotheek van een geschiedkundige mocht ontbreken. Natuurlijk kleven ook aan dit werk fouten, maar gezien den reuzenarbeid, die verricht moest worden, vallen deze in het niet, zoodat zelfs in